Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2026-0000002936

Datum
11 mei 2026

Opgesteld door
[redacted]

Samengewerkt met

Bijlage(n)
4

Aan de Minister van BZK
Van dBFR

nota

Oplegnota meicirculaire gemeentefonds en provinciefonds 2026

Aanleiding

Zoals gebruikelijk worden de gemeenten en provincies in mei geïnformeerd over hun actuele uitkeringen uit het gemeentefonds en het provinciefonds. U treft daartoe bijgaand de meicirculaires 2026 voor het gemeentefonds en het provinciefonds aan. De circulaires bevatten alleen informatie die reeds in eerdere correspondentie aan de Kamer is gemeld, bijvoorbeeld in de Voorjaarsnota 2026 en de bijbehorende Eerste suppletoire begrotingen van het gemeentefonds en het provinciefonds of via Kamerbrieven.

Deze circulaires zullen op Rijksoverheid.nl worden gepubliceerd zodra het afschrift van de circulaires aan de Tweede Kamer en Eerste Kamer is verzonden.

De circulaires moeten uiterlijk op 31 mei worden gepubliceerd, zodat gemeenten en provincies tijdig worden geïnformeerd over de wijzigingen in de uitkeringen uit de fondsen.

Geadviseerd besluit

1. U wordt geadviseerd de aanbiedingsbrieven, welke mede namens de Staatssecretaris van Financiën zijn, aan de Eerste en Tweede Kamer te ondertekenen.
2. U wordt geadviseerd in te stemmen met de publicatie van de meicirculaires op internet.
3. U wordt gevraagd mandaat te geven voor het verwerken van eventuele wijzigingen die voortvloeien uit actualisatie van en/ of de controle van de cijfers en teksten. Mochten er nog belangrijke wijzigingen zijn dan zullen deze expliciet aan u worden voorgelegd.

De circulaires zijn reeds ambtelijk afgestemd met Financiën en andere betrokken ministeries (o.a. SZW, VWS en LVVN). De circulaires worden parallel aan de Staatssecretaris van Financiën als medefondsbeheerder voorgelegd.

Kern

De meicirculaires bevatten de financiële gevolgen voor gemeenten en provincies van de uitkomsten van de Voorjaarsbesluitvorming, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2026 en de bijbehorende Eerste suppletoire begrotingen van het gemeentefonds en het provinciefonds. Tevens is het aangenomen amendement Clemminck – Tijs van den Brink op de begroting van het gemeentefonds over de ondersteuning van lokale politieke partijen, verwerkt.

De belangrijkste punten in deze meicirculaires zijn:

Herziening verdeelmodel gemeentefonds
Op 28 mei jl. is de Tweede kamer geïnformeerd over de verdeling per 1 januari 2027[1]. Er worden twee kleine wijzigingen doorgevoerd. Ten eerste, de berekening van de maatstaf 'Huishoudens met een laag inkomen' met procenten in plaats van met honderdtallen. Ten tweede, de rekentarieven van de Onroerendezaakbelasting (OZB) aan te passen aan de werkelijke gemiddelde OZB-tarieven en de verevening van de overige eigen middelen met hetzelfde bedrag te verlagen. Deze wijzigingen voor het jaar 2027 zijn in de rekenmodellen op internet, behorend bij deze circulaire, verwerkt.

Verder is het niveau van het bestaande ingroeipad (niveau jaar 2025) voor de jaren 2027 en 2028 geïndexeerd. Ook dit is verwerkt in bijgevoegde circulaire.

Herziening verdeelmodel provinciefonds
In overleg met het IPO wordt de herziening van het verdeelmodel opgenomen in de septembercirculaire 2026, aangezien de gesprekken hierover nog lopen.

Huishoudelijke hulp uit Wmo met vangnet
Dit betreft maatregel 44 uit het Coalitieakkoord van het kabinet Jetten. Mensen die dat kunnen, gaan zelf betalen voor hun huishoudelijke hulp. Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) wordt daarom geschrapt met ingang van 1 januari 2029 (€ 1,4 miljard). Voor de mensen die niet zelf hulp kunnen regelen, blijft de gemeente daarin voorzien (€ 430 miljoen), waarbij geldt dat de beoogde besparing van € 1 miljard (€ 1,4 miljard - € 430 miljoen) taakstellend is.

Accres
In de circulaires is conform de reguliere werkwijze een nieuwe accresraming opgenomen voor de jaren 2027 en verder. Daarnaast is de definitieve afrekening van de accrestranche 2026 verwerkt.

Plafond BTW-compensatiefonds
Gemeenten en provincies kunnen hun btw onder bepaalde voorwaarden declareren bij het BTW-compensatiefonds (BCF). Deze circulaires informeren gemeenten en provincies over de definitieve afrekening 2025 van de ruimte onder het BCF-plafond. Voor gemeenten is de ruimte sinds de septembercirculaire 2025 met € 213 miljoen afgenomen. Voor provincies is sprake van een toename van de ruimte met € 14,4 miljoen. Deze bedragen worden met de beide fondsen verrekend.

[1] Kamerstukken II, 2025-2026, 36 800 B, nr.25

Amendement Clemminck – Tijs van den Brink over ondersteuning lokale politieke partijen
Vooruitlopend op de Wet Politieke Partijen (WPP) wordt in 2026 een eenmalige bijdrage van € 5,5 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten via een decentralisatie-uitkering zodat lokale politieke partijen al over deze middelen kunnen beschikken. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan het aangenomen amendement op de begroting van het gemeentefonds van de Tweede Kamerleden Clemminck en Tijs van den Brink.

Communicatie

- De Tweede Kamer en Eerste Kamer ontvangen zoals gebruikelijk een afschrift.
- De circulaires worden tevens op de website van de Rijksoverheid geplaatst.
- De circulaires worden aan de contactpersonen bij gemeenten en provincies gemaild.
- Er zal geen persbericht worden uitgestuurd bij het uitkomen van de circulaires, gezien het feit dat recent rondom de Voorjaarsnota en de Herziening van het verdeelmodel gemeentefonds al richting de pers is gecommuniceerd.